

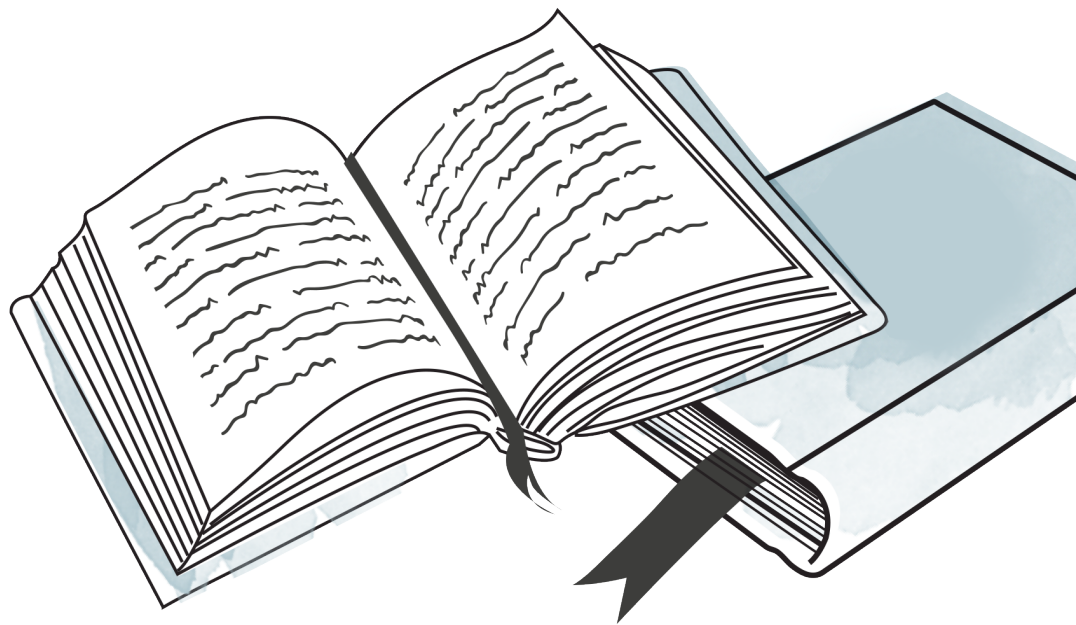
אָנִי מֵאֲמִין

מילים: מיוחס לרמב"ם - ר' משה בן מיימון
לחן: מרדכי בן דוד

שירה

פלייבק

אָנִי מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ
וְאֵף עַל פִּי שְׂתִתְמַהֵמָה
עִם כָּל זֶה אֲחַפֵּה לוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבוֹא

אודות השיר

”אשרי כל-חוכי לז” (ישעיהו ל’ י”ח) - אשרי האדם המחכה למשיח.

ביאורי מילים

בביאת המשיח - שיבוא מלך המשיח
ואף על פי - למרות
שיתמהמה - שיתעכב, שישתהה

מלות השיר ”אני מאמין” הן העיקר הי”ב משלושה עשר עיקרי אמונה, המיוחסים לרמב”ם - רבי משה בן מיימון ונוהגים לאומרם לאחר תפילת שחרית. עיקר זה מדבר על הציפיה לביאת המשיח גם בעתות צרה ומצוק, ולמרות שהוא מתעכב אנו מצפים לבואו.

הרמב”ם אומר שתפקידו של המשיח יהיה להביא שקט ושלווה לעולם. לא יהיו מלחמות ועוינות מצד עמי העולם, וכך עם ישראל יוכל לקיים בארץ ישראל את כל התורה והמצוות, כולל בניין בית המקדש. כך יבוא העולם לתיקונו, מה שיעזור להביא את האלף השביעי, שהוא מקביל ליום השביעי של הבריאה.

ישנו לחן נוסף ומפורסם, המיוחס לר’ עזריאל דוד פסטג, חסיד מודזיץ’ וחזן ומלחין בולט בוורשה שלפני מלחמת העולם השנייה, שנרצח בשואה. הנאצים הובילו את היהודים ברכבות להובלת בהמות בצפיפות נוראה, ללא מזון ומים וללא פתחי אוורור. בשנת תש”ב הועלו ר’ עזריאל פסטג ובני משפחתו לקרונות משא בדרכם למחנה ההשמדה טרבלינקה. בעת הנסיעה החל ר’ עזריאל לשיר בשארית כוחותיו את ”אני מאמין” בלחן זה. יושבי הקרון הצטרפו אליו לשירה, ואז הכריז ר’ עזריאל כי מי שינצל מהתופת ויעביר את הניגון לרבי ממודזיץ’ השווה באמריקה, יזכה בחצי מחלקו בעולם הבא. שני בחורים צעירים חוררו חור בתקרת הגג ודרכו נמלטו מהרכבת. אחד הבחורים נהרג ואילו חברו העביר את תווי הלחן לרבי ממודזיץ’.

במהלך סעודת ברית מילה שנערכה בחודש ניסן תש”ה הראה הרבי את המכתב לרב יצחק הוטנר ולרבי יעקב חיים מסטולין, והחזן ר’ בן ציון שנקר החל לשיר את הניגון מתוך הכתב בליווי הקהל הרב שנכח במקום. לאוזני המשתתפים במעמד כבר הגיעו באותה עת הידיעות על אודות האסון שפקד את אחיהם באירופה, ובן ציון שנקר העיד כי ”עין אחת לא נותרה יבשה לשמע הניגון וסיפור הצלתו”. הרב הוטנר, שהכיר את החזן ר’ עזריאל פסטג מוורשה טרם המלחמה, זיהה את התבנית המוזיקלית ואת המחבר האלמוני של הניגון. הרבי ממודזיץ’, שזיהה והכיר אף הוא את ניגונו של פסטג מימי שהותו באוטבוצק, אמר כי ”עם הניגון הזה צעדו יהודים אל משרפות הגזים, ועם הניגון הזה יצעדו יהודים לקבל את פני משיח-צדקנו... כאשר ר’ עזריאל דוד שר את ה’אני מאמין’ בוודאי נעו אמות הספים בעולמות העליונים”.

« דונו עם התלמידים במשמעות של ביאת המשיח ובמשמעות האמונה בביאת המשיח דווקא בשעת הסתר פנים.

שיח רגשי

הצעות לעיבוד והפעלה

החוויה הרגשית הינה אישית. היא כוללת מחשבות, רגשות, עמדות, ותפיסות הייחודיות לפרט. חשוב לשמור שהתלמיד ידבר בלשון יחיד, לדוגמא: אני מרגיש... בשבילי.. וכו'.

השיר מאפשר שיח על אמונה, התמודדות וקבלות טובות.

שיח ודין

אני מאמין ...

השמיעו את השיר פעמיים. הציעו לתלמידים לעצום עיניים ולזמזם לעצמם את ניגון השיר. בקשו מכל תלמיד לומר מילה אחת שעולה לו בעקבות השיר. כתבו על הלוח את המילים. שאלו את התלמידים:

« האם יש מילים שחוזרות על עצמן? »

« האם יש קבוצות של מילים דומות? מהן? מה המשמעות של זה? הסבירו כי השיר מעורר בכל יהודי צפייה והשתוקקות לביאת המשיח, לגאולה ובניית בית המקדש. הציפייה לגאולה נלווית לקושי שבגלות המתמשכת, ונותנת כוח לשאת את הקשיים עם התקווה לביאת המשיח.

(למורה: המילים אסוציאטיביות ומגוונות, וכוללות מחשבות, רגשות, מושגים, פעולות ועוד. לדוגמא: אמונה, ציפייה, תקווה, בית-המקדש, תחיית המתים וכדומה. יתכן שהתלמידים יתחברו למילים כגון: גלות, עקבתא דמשיחא, סבל, קשה, צרות, אוף, מתי כבר יגיע? וכדומה. חשוב לתת מקום גם למילים המבטאות את הקושי שבגלות ואת הציפייה המתמשכת לגאולה, ולנרמל אותן. מומלץ לומר לתלמידים כי הגלות קשה וארוכה, ולפעמים עולות בנו תחושות קשות בעקבות הצרות וקושי הגלות. הדבר טבעי ואינו סותר את האמונה בביאת המשיח.

באמונה שלמה...

« מה המילים הללו מעוררות בכם? (למורה: אפשרו לבנות לשתף במחשבות ורגשות) »
« כשאדם מאמין במשהו, מה זה עושה לו? (אמונה נותנת כוח להתמודד, אמונה נותנת משמעות לאדם במה שעושה, אמונה מחזקת את האדם ומשפיעה על הדרך שבה הוא חווה את מה שקורה) »

הפעלות

הפעלה א' - "תחשוב טוב יהיה טוב"

כתבו על הלוח: "תחשוב טוב יהיה טוב". שאלו:

« מה המשמעות של המשפט? (כשחושבים שיהיה טוב זה מוליד, מביא ומקדם את הטוב, כשחושבים טוב אז מתחברים לטוב ורואים את החלקים הטובים. חשיבה על הטוב 'שמה זכוכית מגדלת' על הטוב ועושה טוב). »
« מה הקשר בין אמונה לבין המשפט על הלוח? (האמונה בה) מבוססת על התפיסה שכל מה שעושה ה' הוא לטובה. כשמאמינים שמה שקורה הוא מאת ה' וזה טוב, יכולים למצוא את הטוב גם בתוך מציאות מורכבת וגם כשהדבר נראה על פניו לא טוב. כשמאמינים ורואים טוב זה עושה טוב). »

« מי רוצה לתת דוגמא למקרה שבו האמין שיהיה טוב והיה טוב? »

« מי רוצה לתת דוגמא למקרה שהיה נראה לא טוב אבל הוא מצא בו נקודות של אור וטוב? »

« חשבו על מצב מורכב, דאגה, קושי או התמודדות ונסו למצוא בו את נקודות הטוב והאור. הזמינו את התלמידים לשתף את הכיתה. (למורה: יש לאפשר למספר תלמידים לשתף כדי לקדם ולבסס את ההסתכלות שהאמונה בטוב מביאה טוב).

הפעלה ב' - ציפייה לגאולה וקבלות טובות

מה ניתן לעשות כדי לקדם את הגאולה? (לעשות מצוות ומעשים טובים)

בקשו מכל תלמיד לחשוב על על מעשה טוב שהוא רוצה לקבל על עצמו, ולכתוב או לצייר אותה על דף. שאלו את התלמידים שאלות מאתגרות ומוקירות, שיכוונו ויקרבו לביצוע המעשה:

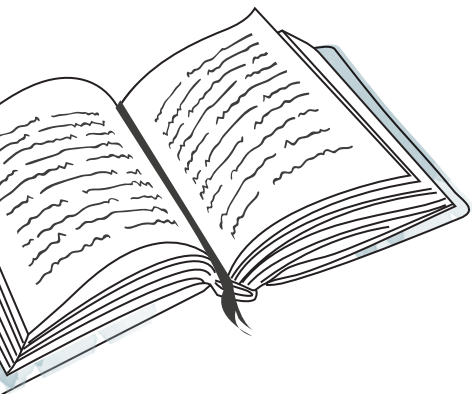
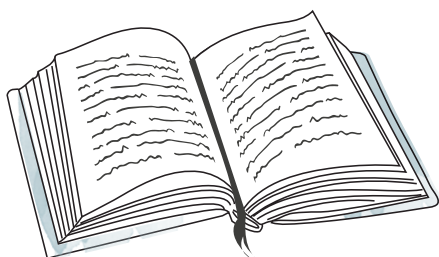
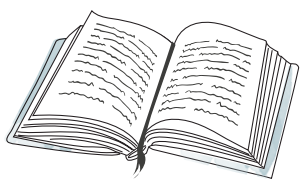
« מדוע אתם רוצים לקבל על עצמכם קבלה זו?

« מה יכול לעכב אתכם ולהקשות עליכם לעמוד בקבלה שקיבלתם?

« מה יכול לקדם אתכם ולעזור לכם?

« נסו להיזכר בקבלה טובה שקיבלתם על עצמכם בעבר והצלחתם לעמוד בה. איך הרגשתם? מה נתן לכם כח לעמוד בזה?

« איזו תכונה/ מידה יש בכם שיכולה לעזור לכם לעמוד בקבלה שאתם רוצים עכשיו לקבל על עצמכם? « דמיינו את עצמכם בעוד חודש/ 3 חדשים/ שנה. הצלחתם לעמוד בקבלה שקיבלתם, והקבלה הופכת להיות משהו קבוע שאתם עושים. מה תחשבו? כיצד תרגישו? כיצד זה ישפיע עליכם? כיצד זה ישפיע על סביבתכם?

העשרה והרחבה

מצורף נספח 1

השיר מזמן שיח אודות האמונה בביאת המשיח, גם למרות שהוא בושש לבוא. יש להדגיש את החיובי שבציפייה למשיח, גם בעת שלום ושלוה וגם בעת צרה. כדאי להרחיב בנושא הדרכים בהן אנו מבטאים את הציפייה לגאולה.

לדיון ולשיח במליאה

ספרו לתלמידים את הסיפורים על הרב משה טייטלבוים ועל רבי יהושע לייב דיסקין, שציפו למשיח יום אחר יום (מצורף בנספח) שוחחו עם התלמידים:

« לאילו דברים הם מצפים? מה הם עושים כדי לממש את הציפיות שלהם? האם הם אוהבים להמתין? האם הם מדמיינים איך ייראה היום שבו הם יקבלו את מושא הציפייה שלהם? האם יש קשר בין הציפייה שלהם לציפייה לביאת המשיח? »

ציפייה לישועה

הגמרא (במסכת שבת, ל"א ע"א) מספרת, שבסיום החיים, יעמוד כל אחד מאתנו לפני בית דין של מעלה, ואחת השאלות שתשאל תהיה: "ציפית לישועה?". מסופר על גדולי ישראל רבים, שהיו במצב הכן ללכת ולקבל פני משיח. כך נהג ה"חפץ חיים", שאף כתב ספר בנושא בשם "ציפית לישועה". ה"חפץ חיים" היה מזיל דמעות בתפילותיו על ביאת המשיח. אף היה לו בגד מיוחד כדי לקבל בו את פני המשיח, ומזמן לזמן היה מתעטף בו ויושב לחכות לו. תכופות היה מדגיש: "יותר משאנו רוצים שיבוא, רוצה הוא לבוא..."

שוחחו עם התלמידים:

« אילו מנהגים אנו נוהגים כביטוי לציפייה לביאת המשיח? »
« כיצד מבטאים בביתכם את הציפייה לביאת המשיח? »

ערכו סקר בין תלמידי בית הספר לגבי המעשים שהם נוקטים בציפייתם לביאת המשיח. (למורה: יש לכוון את התלמידים לשאול שאלות קצרות, כגון: כמה פעמים ביום אתה מתפלל לביאת המשיח? האם הבגד החגיגי ביותר שלך מוכן כל העת לשימוש? כמה פעמים ביום אתה מזכיר את ביאת המשיח?)

מומלץ לערוך את הנתונים לדיאגרמת עמודות או דיאגרמת עוגה (באמצעות תוכנת אקסל) ולהסיק מסקנות. אם התלמידים עדיין אינם יודעים להשתמש בתוכנה - ערכו את הנתונים ובקשו מהתלמידים להסיק את המסקנות מן ההיצג החזותי. עודדו את התלמידים לפרסם את תוצאות הסקר ברחבי בית הספר.

בעיתה או אחישנה

על הפסוק בישעיהו (ס' כ"ב) "אֲנִי ה' בְּעֵתָהּ אַחִישְׁנָה" דרשו חכמים במסכת סנהדרין (דף צ"ח.) "זְכוּ - אחישנה, לא זְכוּ - בְּעֵתָהּ", כלומר - אם יהיו לישראל זכויות הקדוש ברוך הוא יקדים את הגאולה (אחישנה) ואם לא, חס ושלום, הגאולה תבוא בזמנה שנקבע לה (בעיתה)

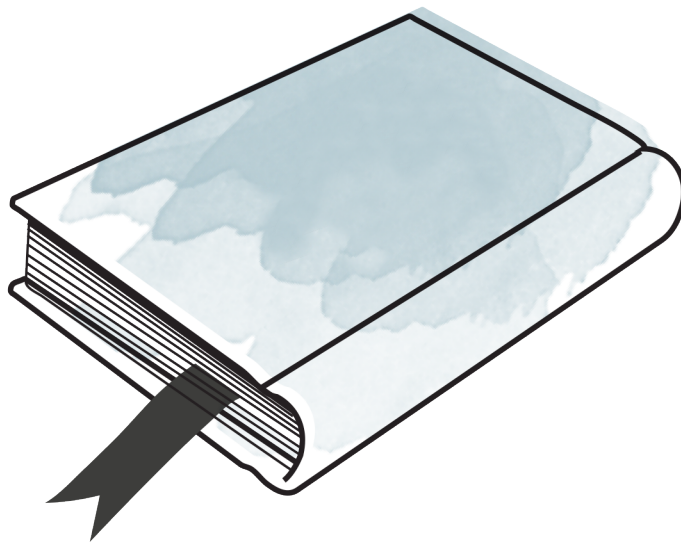
הציעו לתלמידים:

« לכתוב יומן קבלות אישי של מעשים טובים כדי להחיש את הגאולה.
« לבנות בכיתה דגם של הכותל המערבי מאבנים של מעשים טובים.

חלקו לתלמידים כפפה חד פעמית. על כל אחת מהאצבעות תודבק מדבקה.

« על האגודל - מקום שמזכיר לי לחכות למשיח
« על האצבע - מאורע שהזכיר לי לצפות לגאולה
« על האמה - אדם שבמעשיו מחיש את ביאת המשיח
« על הקמיצה - משהו חדש שלמדתי היום על ביאת המשיח
« על הזרת - משהו שקיבלתי על עצמי כדי להחיש את הגאולה

במליאה - כל תלמיד יבחר ב"אצבע" אחת וישתף את הכיתה.

צידה לדרך

חשפו את התלמידים למודעת "תן יד לביאת המשיח", שפורסם ע"י "המטה העולמי לביאת משיח" של חסידות חב"ד לקראת כינונו. הכינו עם התלמידים לוח קיר שנושא: "תן יד לביאת המשיח". בקשו מהם לכתוב בו יצירות מסוגים שונים ולתאר את הפעולות שהם או חבריהם עשו כדי להחיש את הגאולה. (דוגמאות לסוגות: פתק, מכתב, הקדמה, כיתוב לגב ספר, רשומה, סיפור, שיר, מודעה, ידיעה עיתונאית וכד').

כתיבת היצירות והחשיבה על הפעולות האישיות של התלמידים להחשת ביאת המשיח תלווינה את התלמידים גם לאחר סיום לימוד השיר. מומלץ לקרוא מדי פעם יצירות נבחרות ולדון בנושא עם התלמידים.

תן יד לביאת המשיח

הוקם מטה לביאת המשיח כדי להביא לפועל את הוראות כ"ק אדמו"ר שליט"א להכאת המשיח בפועל ממש אנ"ש והתמימים שיתנו מנומנים לאסיפה דהופה ביותר שתתקיים היום

יום המשיח ד' אייר ה'תש"א

האסיפה תתחיל אי"ה בשעה 9:30 ותסתיים בשעה 11:00

770 איסטמן פארקוויי

בתוכנית מעשית ומפורטת וכותב וחוב קדוש על כל אחר ואתר מאנ"ש שיהיו להשתתף באסיפה מיוחדת זו

זרקור מוזיקלי

שירה

השוואת לחנים

« שאלו את התלמידים: האם אתם מכירים לחן נוסף למילים "אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח"? (למורה: שימו לב שרוב לחני ה"אני מאמין", הם למעשה שקטים. כדוגמת חסידות מודזיץ).
« שירו יחד את "אני מאמין" השקט וציינו בפני התלמידים כי כעת יש לפנינו לחן קצבי ולחן שקט.
« בצד הלוח כתבו רשימה של תחושות: מרץ, געגועים, כוח, עוצמה, תפילה, רצון, תקווה, שמחה, נחישות, גלות, קושי, רגש.
« בקשו מתלמידים לבחור ברגש מתוך הרשימה, ולומר איזה מהלחנים, לדעתם, מבטאים אותו בצורה משמעותית יותר - הקצבי או השקט (למורה: נראה שנחישות, מרץ ועוצמה מובעים יותר בלחן הקצבי, לעומת קושי, געגועים ותפילה שמובעים יותר בלחן השקט) ערכו עם התלמידים דיון ואפשרו להם לתת ביטוי גם לתחושותיהם ביחס לשני הלחנים.
« חשבו עם התלמידים על השינויים הבולטים בין שני הלחנים - הקצבי והסוער לעומת השקט והמרגש. שוחחו עמם על ההיבטים השונים שבציפייה לגאולה, הבאים לידי ביטוי בכל אחד מן הסגנונות - עצב הגלות, לעומת שמחה ובטחון בגאולתנו השלימה...»

הבעת תוכן באמצעות כלי נגינה

כתבו את המילים "משיח משיח משיח" על הלוח.
« שאלו: על פי הלחן בפזמון, מהו סימן הפיסוק בו הייתם בוחרים לחתום מילה זו בשיר - נקודה? סימן שאלה? סימן קריאה? שלוש נקודות? (למורה: סימן קריאה מטיב להביע את הנחישות שבהכרזה: "משיח! משיח!")
« האזינו יחד לפזמון. שאלו: מה לדעתכם סימן הקריאה המוזיקלי למילה "משיח"? (למורה: צליל קצר וחד בכלי נשיפה, מלווה בתוף, מנוגן לאחר כל חזרה של המילה "משיח").
« הציעו התלמידים לשיר ולבצע הדגשות אלו במחיאית כפיים, רקיעה, אצבע צרידה וכו', ולחוש את העוצמה שבהכרזה על רצוננו למשיח.

שירת מענה

הנחו את התלמידים להתחלק לשתי קבוצות, כך שישירו את הפזמון באופן של דו שיח - קבוצה אחת תשיר "משיח משיח", והאחרת תענה ב"אויויי". תוכלו לבחור קבוצה שלישית - שתבצע הקשה אחרי כל חזרה על המילה "משיח". הזמינו את התלמידים להציע רעיונות נוספים ומאתגרים לשירה המשותפת.

יצירה בעקבות קריאה

יצירת בית המקדש בטכניקת קולאז'

שוחחו עם התלמידים והסבירו כי מצוות ומעשים טובים יכולים לקרב את הגאולה. צרו תמונה של בניין בית המקדש הבנוי ממעשים טובים של התלמידים בטכניקת קולאז'.

הסבירו לתלמידים:

קולאז' - הדבק בעברית: מדיה אמנותית שבה נעשה שימוש בפיסות עיתון, נייר או אריג לכדי יצירת תמונה דו-ממדית. בדומה לציור, המבע האמנותי בא לידי ביטוי באמצעות צבע, צורה, קומפוזיציה וכדומה, אך בנוסף לכך קיימים בקולאז' רבדים נוספים של הבעה הנגזרים מתכנים קיימים על גבי פיסות הנייר (כמו תמונות או טקסט) אופן קריעתם או גזירתם ושימוש בחומרים לא שגרתיים. הציגו דוגמאות לתלמידים.

מקורות השראה

תמונות של בניין בית המקדש

תמונות של עבודות קולאז'

החומרים

בריסטול לבן A4, כתבי עת / עלונים או עיתונים צבעוניים.

כלים

עפרון, מספריים, דבק, לורדי ארטליין.

תהליך העבודה

בקשו מהתלמידים:

1. לרשום בעיפרון סקיצה של בניין בית המקדש.
2. לחפש במגזינים תמונות המסמלות מעשים טובים (כגון יד לוחצת יד, סל מצרכים או כסף לצדקה).
3. לגזור את התמונות ולהדביקו בתוך הציור.
4. ליצור רקע על ידי הדבקת קרעי נייר צבעוני.
5. לאחר שהדבק התייבש לעבור עם לורד לחזק את קווי המתאר וכן הקווים הפנימיים לבהירות התמונה.

